

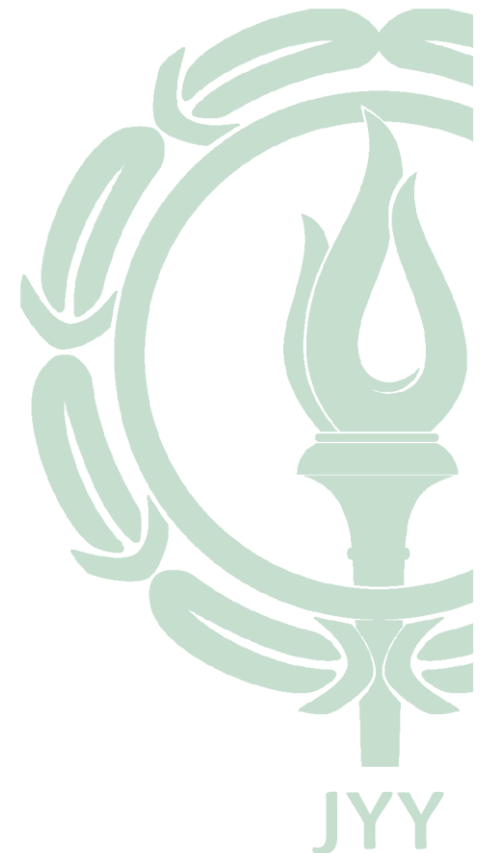
Pienen yhdistyksen toiminnantarkastus

Eeva-Kaisa Rouhiainen
Wanhain Toimijain Yhdistys

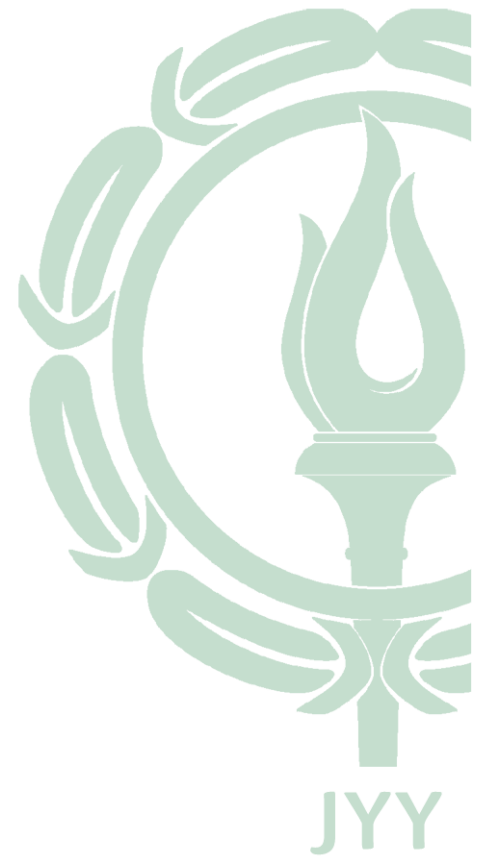

Sisältö

- Ainejärjestö
- Toiminnantarkastus
- Toimitettava materiaali
- Toiminnantarkastuskertomus
- Muistilista
- Lopuksi

Ainejärjestö

Ainejärjestöt yhdistyksinä

- Yhdistyslaki, kirjanpitolaki, kirjanpitoasetus, tuloverolaki, työsopimuslaki,...
- Rekisteröity vs rekisteröimätön yhdistys
  - Patenti- ja rekisterihallituksen (PRH) rekisteriin merkitty yhdistys
- Yhdistys on aina kirjanpitovelvollinen

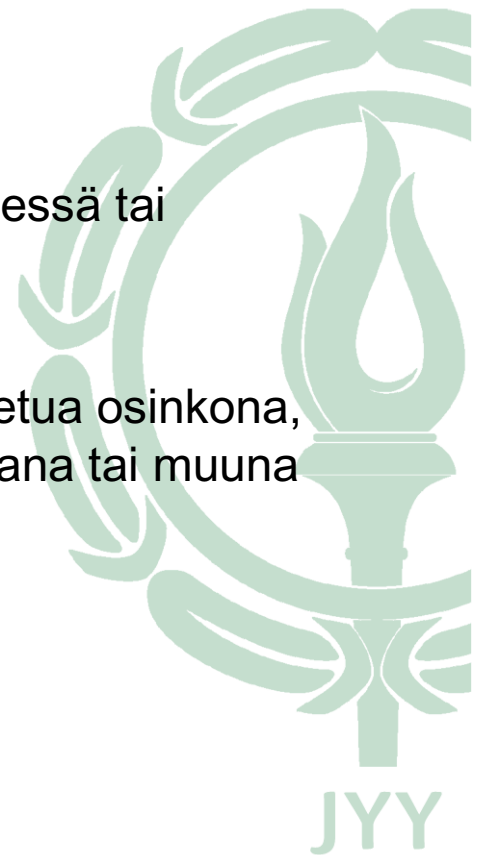

Ainejärjestöt yhdistyksinä

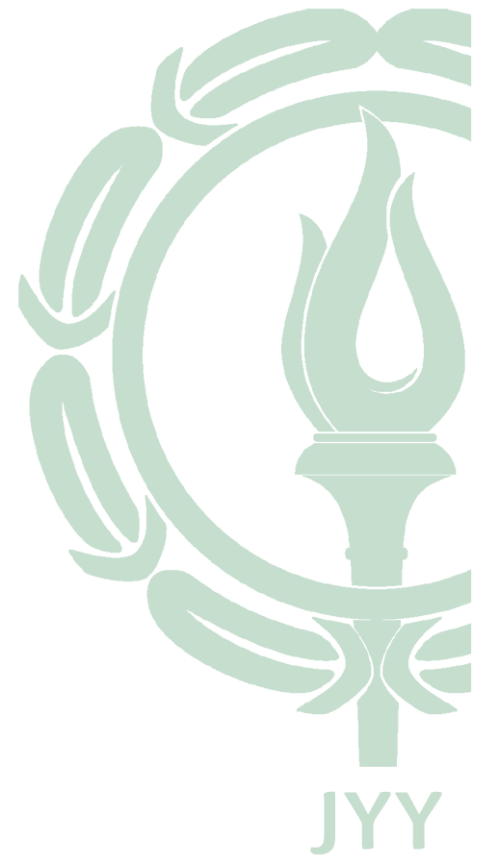
Ainejärjestö = yleishyödyllinen yhteisö, ei varsinaista elinkeinotoimintaa

- Yleishyödyllisyys

- ..yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä
- ..toiminta ei kohdistu rajoitettuihin henkilöpiireihin
- ..ei tuota toiminnallaan siihen osalliselle taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä

Toiminnantarkastus

Tilin- vai toiminnantarkastus?

- 2010 voimaan tullut uusi yhdistyslaki:
  - Tuotot alle 200.000 €
  - Tase alle 100.000 €
  - Henkilöstöä korkeintaan 3
- Enemmän kuin yksi raja ylittyy
→ tarve tilintarkastajiin ja tilintarkastukseen (HTM- tai KHT-tilintarkastaja)
- Yksi varsinainen ja varatoiminnantarkastaja

Toiminnantarkastaja – miksi?

- Arvioi yhdistyksen toiminnan ja hallinnon järjestämisen
- Kirjanpidon ja tilinpäätöksen yleistä asianmukaisuutta
- Jäsenten yhdenvertaisen kohtelun toteutumista
- Yhdistyksen ”luottopakki”

Toiminnantarkastaja – kuka?

- Riippumaton ja vapaa lausumaan käsityksensä yhdistyksen hallinnon järjestämisestä
- Riittävä taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus
- Laskentatoimen ja tilintarkastuksen opintoja tai kokemusta ei edellytetä (“maallikko”)

Toiminnantarkastaja – kuka?

- On valmis käyttämään yhdistyksen tarkastukseen riittävästi aikaa
- On käytettävissä myös kauden aikana
- Asuu tarpeeksi lähellä tarkastettavaa kohdetta

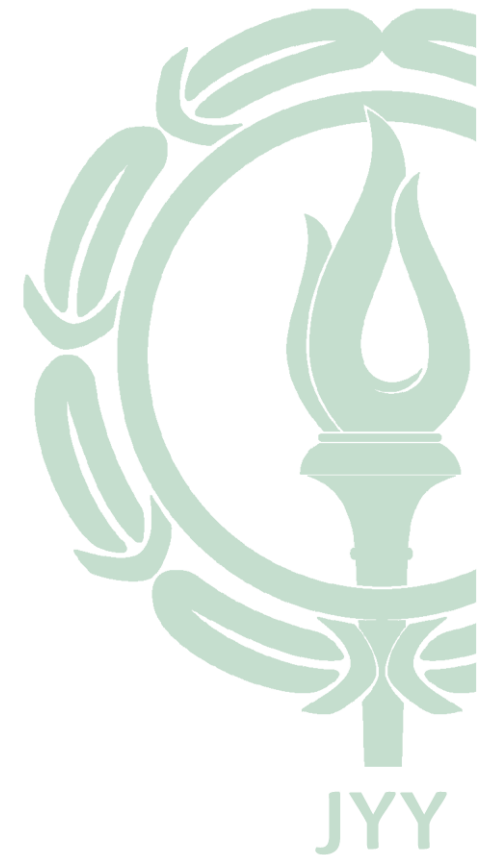
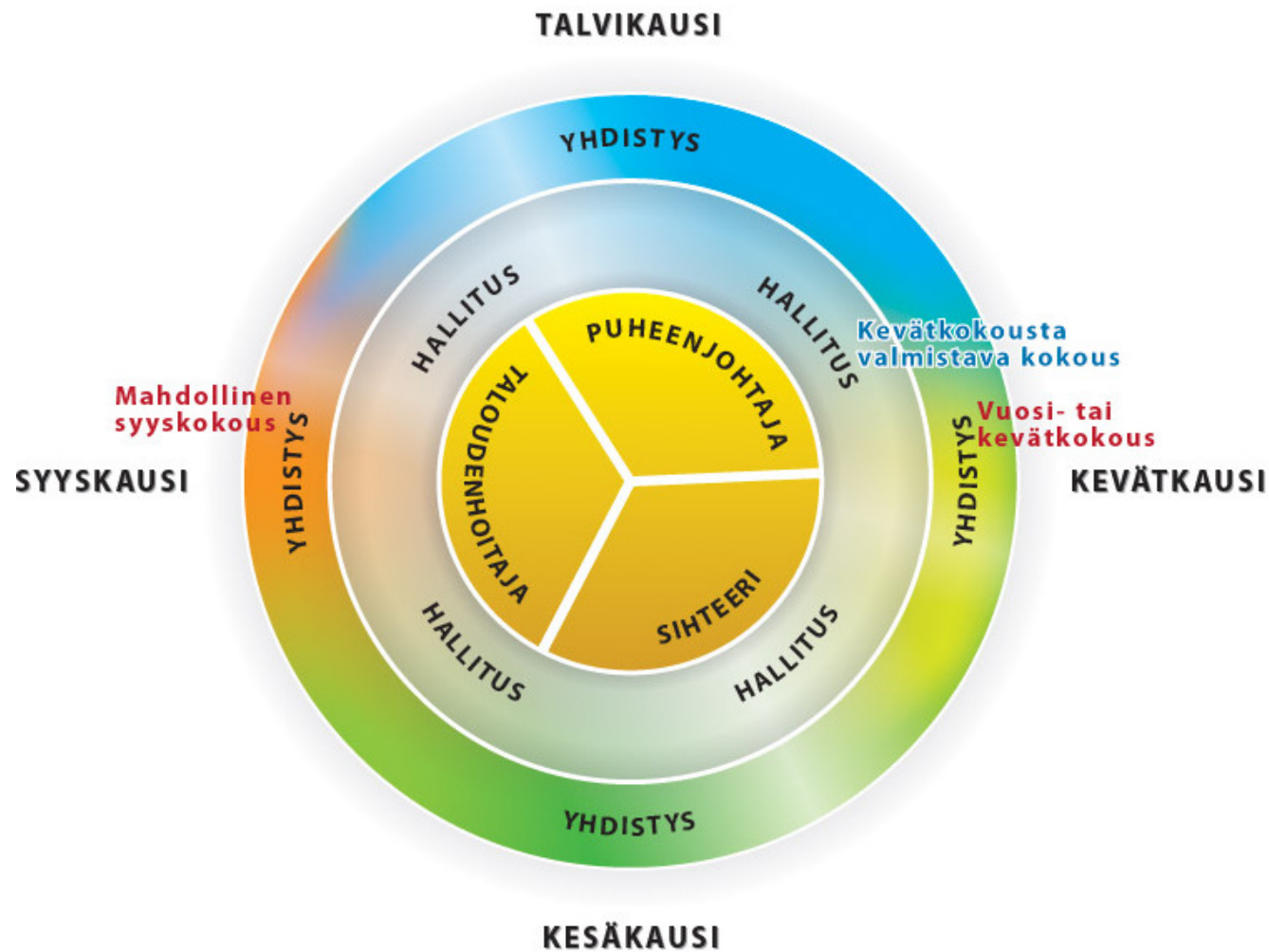

Toiminnantarkastaja – kuka ei?

- Oikeushenkilö (esim. yritys)
- Alaikäinen (<18v)
- Konkurssissa oleva
- Osallistunut tarkastuksen kohteena olevan asian käsittelyyn tai toteutukseen
  - hallituksen jäsen, toimihenkilö tai läheisessä suhteessa näihin oleva (sukulainen, puoliso)
  - Voi olla yhdistyksen jäsen.

Toiminnantarkastaja – milloin?

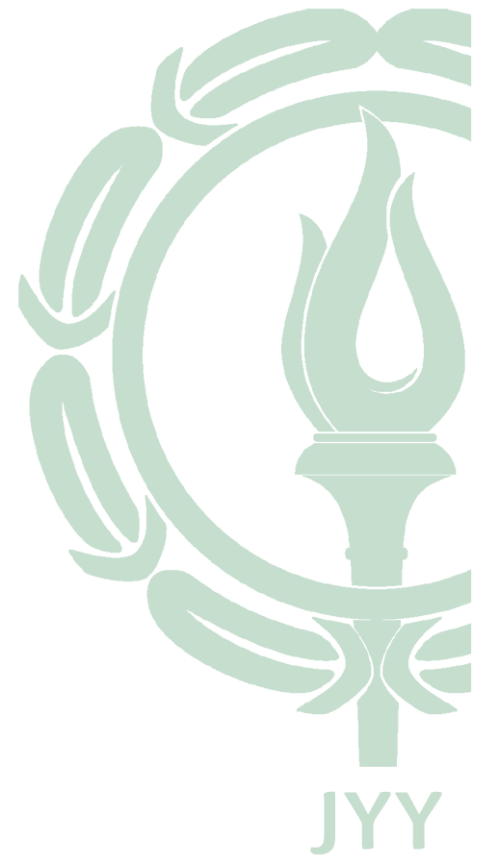

Toiminnantarkastaja – milloin?

- Tilinpäätös (yleensä) kevätkokouksessa
  - Yhdistyksen hallitus käsittelee tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen
  - Materiaali toimitetaan toiminnantarkastajalle hyvissä ajoin ennen kevätkokousta (2 vkoa)
  - Toiminnantarkastaja antaa lausunnon kevätkokoukselle

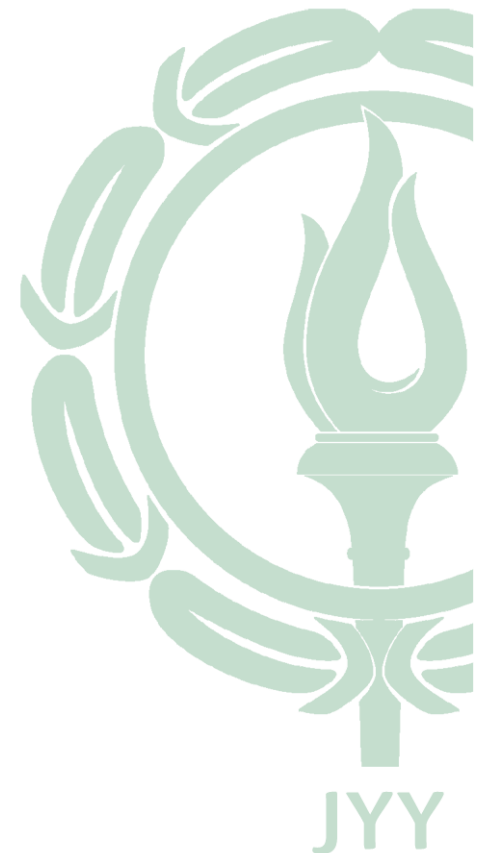

Toimitettava materiaali

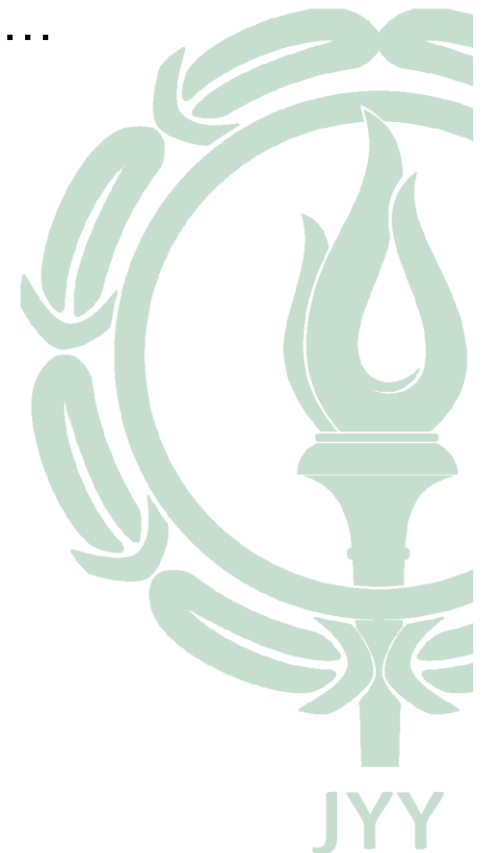
Toimitettava materiaali

1. Yhdistyksen säännöt
2. Pöytäkirjat
3. Kirjanpito
4. Hallitus ja nimenkirjoittajat
5. Jäsenluettelo

1) Yhdistyksen säännöt

- Miksi yhdistys on olemassa?
  - *”opiskelijoiden hyvinvointi ja virkistystoiminta”*
  - Ekskursiot, liikunta, kulttuuri, järjestölehti, bileet,...
- Mihin yhdistys voi käyttää varoja?

2) Pöytäkirjat

- Yleisten kokouksien pöytäkirjat
  - Sääntömääräiset, ylimääräiset kokoukset
- Hallituksen kokouksien pöytäkirjat
  - Numerointi
- *1) Säännöt + 2) Pöytäkirjat = tieto siitä, kohtaako yhdistyksen perustamistarkoitus ja nykyinen toiminta toisensa*

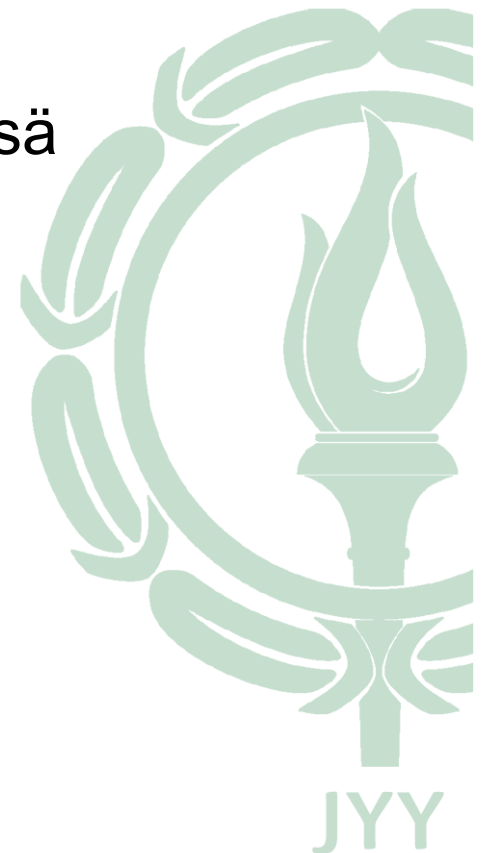
3) Kirjanpito

- Tilikausi 12 – 18 kk
- Suoriteperusteinen tai maksuperusteinen kirjanpito
→ tuloslaskelma ja tase, sekä päivä- ja pääkirja
  - Menot, tulot, rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtoerät
- Tilinpäätös 4 kk:n kuluessa tilinpäätöshetkestä
  - 31.12.2011 → 30.4.2012
- Pienen yhdistyksen ei tarvitse lähettää Patentti- ja rekisterihallitukselle tilinpäätöstään

Kirjanpidon sisältö

- Sisältää:
  - Tuloslaskelma
  - Tase
  - Toimintakertomus (ei pakollinen pienissä yhdistyksissä)
  - Tositteet
  - Allekirjoitukset

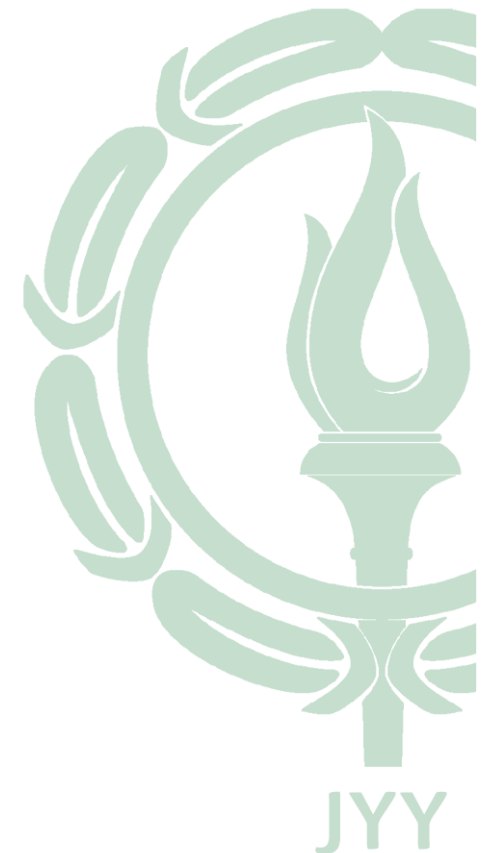
Tuloslaskelma

Varsinainen toiminta

1. Tuotot
  2. Kulut
    - a) Henkilöstökulut
    - b) Poistot
    - c) Muut kulut
  3. Tuotto-/Kulujäämä
- ## Varainhankinta
4. Tuotot
  5. Kulut
  6. Tuotto-/Kulujäämä
- ## Sijoitus- ja rahoitustoiminta
7. Tuotot
  8. Kulut
  9. Tuotto-/Kulujäämä

Satunnaiset erät

10. Satunnaiset tuotot
11. Satunnaiset kulut
12. Yleisavustukset
13. Tilikauden tulos
14. Tilinpäätössiirrot
  - a) Poistoeron muutos
  - b) Vapaaehtoisten varausten muutos
15. Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tase

V a s t a a v a a

A Pysyvät vastaavat

1. Aineettomat hyödykkeet
2. Aineelliset hyödykkeet
3. Sijoitukset

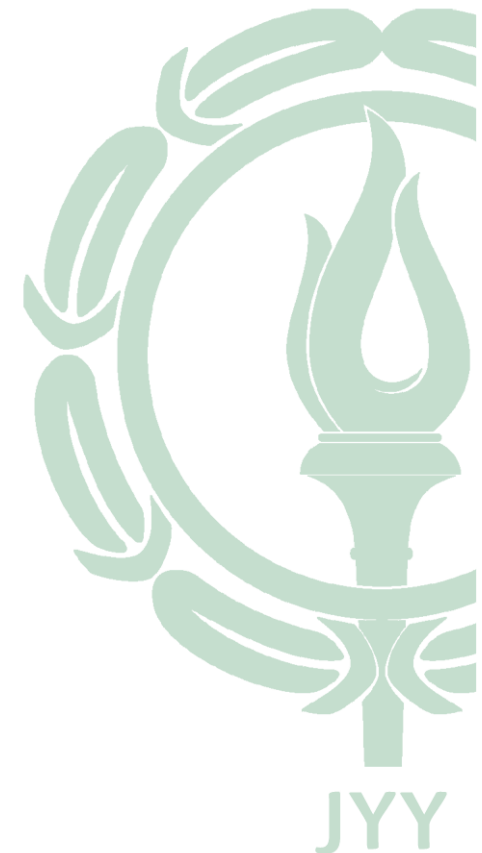
B Vaihtuvat vastaavat

1. Vaihto-omaisuus
2. Saamiset; lyhyt- ja pitkäaikaiset erikseen
3. Rahoitusarvopaperit
4. Rahat ja pankkisaamiset

V a s t a t t a v a a

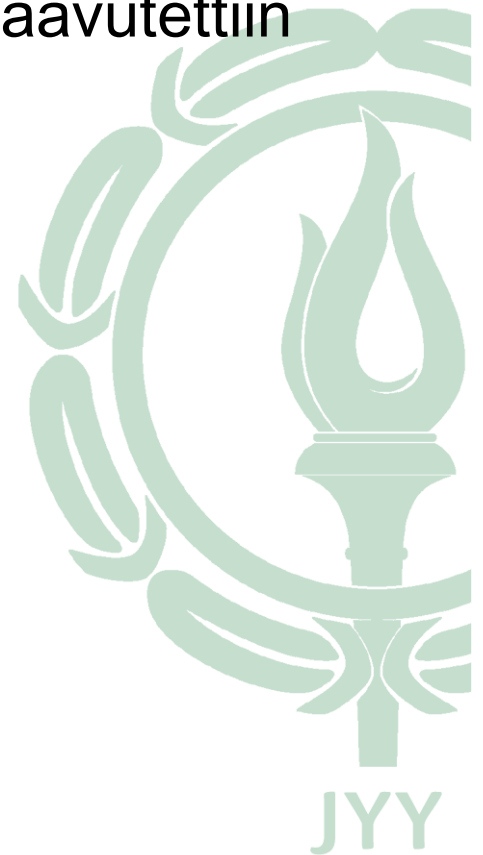
A Oma pääoma

1. Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma
  2. Ylikurssirahasto
  3. Arvonkorotusrahasto
  4. Käyvän arvon rahasto
  5. Muut rahastot
  6. Edellisten tilikausien voitto (tappio)
  7. Tilikauden voitto (tappio)
- ### B Tilinpäätössiirtojen kertymä
- ### C Pakolliset varaukset
- ### D Vieras pääoma; lyhyt- ja pitkäaikainen erikseen

Toimintakertomus

- Toimintakertomus = hallituksen kertomus edelliseltä toimintavuodelta.
- Hallituksen selostus siitä, mitkä tavoitteet saavutettiin ja mitkä (ja miksi) jäivät saavuttamatta.
- Runko esimerkiksi:
  - Yleistä
  - Toiminta osa-alueittain (tavoitteet -> arvio onnistumisesta)
  - Päätöksenteko ja hallinto
  - Toiminnan kehittäminen

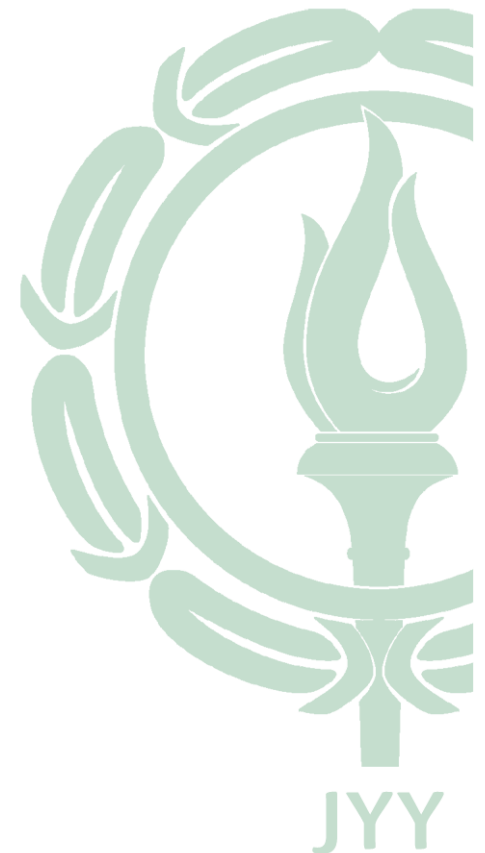
Tositteet

- Paperinen tai sähköinen dokumentti yhdistyksen toimintaan liittyvästä taloudellisesta myynti- tai ostotapahtumasta
- Arkistoidaan kirjanpitoon aikajärjestykseen
  - päivämäärä
  - tositteen numero
  - tiliöinti eli valitun pääkirjatilin osoittava merkintä
  - kirjauksen päivämäärä, jos se on eri kuin tositteen päivämäärä
  - liiketapahtuman rahamäärä
  - myynti- ja ostolaskujen osalta alv-kantojen erottamiseen tarvittavat tiedot

Kirjanpito

1) Säännöt + 2) Pöytäkirjat + 3) Kirjanpito = tieto siitä, löytyykö hallinnon ja kirjanpidon välillä ristiriitaisuuksia.

4) Hallitus ja nimenkirjoittajat

- Tarkasta, että nimenkirjoittajat ovat ajantasalla (pyydä PRH-ote)
- Hallitus on vastuussa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen oikeellisuudesta -> istuva hallitus allekirjoittaa tasekirjan
  - Nyrkkisääntö: jos yli puolet hallituksen jäsenistä allekirjoittanut -> ok
- **Huom!** Hallitus allekirjoittaa taseen ennen tilintarkastusta.

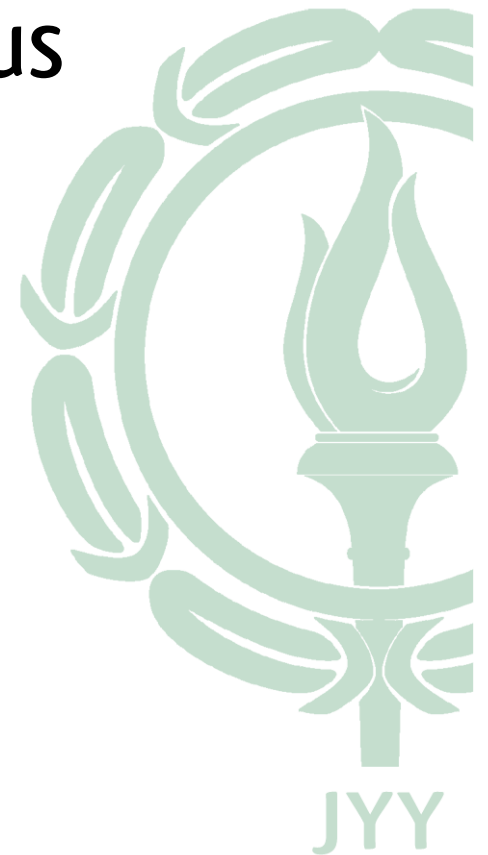

5) Jäsenluettelo

- Jäsenluettelo sisältää kaikki yhdistyksen jäsenet ja uudet liittyneet jäsenet.
- Jäsenen nimi ja kotipaikka.
- Jäsenten lukumäärä vuoden alussa ja lopussa.

Toiminnantarkastuskertomus

Toiminnantarkastuskertomus

- Tarkastuskertomus annetaan yhdistyksen kokoukselle, jossa tilinpäätös vahvistetaan
- Tieto, mitä tilinpäätöstä se koskee?
- ***”Tilinpäätös sisältää olennaisilta osin yhdistyksen tuotot, kulut, varat, oman pääoman, velat ja yhdistyksen antamat vakuudet”***

Toiminnantarkastuskertomus

- Huomautettava, jos tarkastuksessa on ilmennyt, että hallituksen jäsen tai toimihenkilö on syylistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhdistystä kohtaan taikka johtoon kuuluva tai toimihenkilö on rikkonut yhdistyslakia tai sääntöjä.

Muistilista

Toiminnantarkastajan muistilista!

- Tilintarkastus on annettu tarkastettavaksi vähintään sen mukaan mitä yhdistyksen säännöissä sanotaan.
- Tuloksesta ja taseesta on raportti, josta näkyy kyseisen tarkistettavan vuoden tiedot ja sen vieressä edellisen vuoden tiedot vertailua varten.
- Hallitus on allekirjoittanut tasepaperin.

Toiminnantarkastajan muistilista!

- Mihin rahaa käytetään?
  - Vertaa sääntöihin
- Miten rahaa käytetään?
  - Kuitit kunnossa (pistokokeita)
- Miten varat on kerätty?
  - Jäsenmaksut, myyjäiset, talkootyöt,...
  - Liiketoiminnasta alv-velvollisuus (8500e) ja ennakkoerot

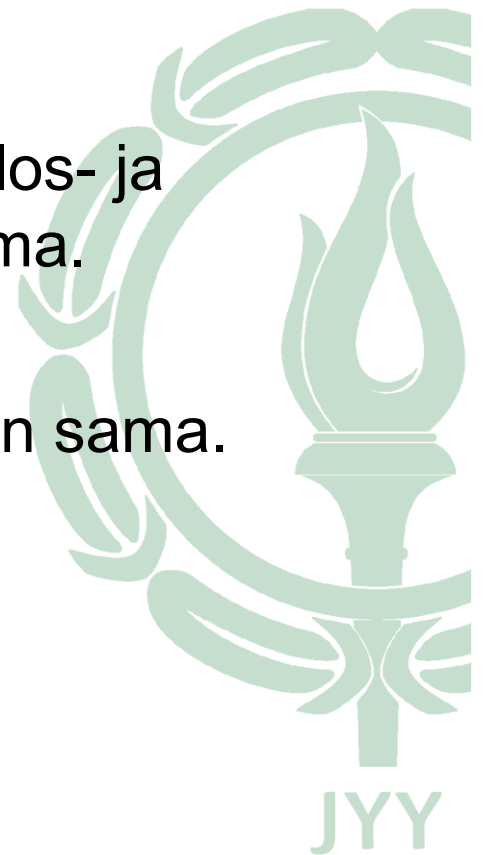
"Yhdistys saa harjoittaa vain sellaista elinkeinoa tai ansiotoimintaa, josta on määrätty sen säännöissä tai joka muutoin välittömästi liittyy sen tarkoituksen toteuttamiseen taikka jota on pidettävä taloudellisesti vähäarvoisena."

Toiminnantarkastajan muistilista!

- Pankkitilin saldo 31.12.20xx täsmää kyseisen joulukuun tiliotteen saldon kanssa.
- Tuloksen ja taseen yli/alijäämä on sama tulos- ja taselaskelmassa eli luku on täsmälleen sama.
- Vastaavaa ja vastattavaa täsmää eli luku on sama.

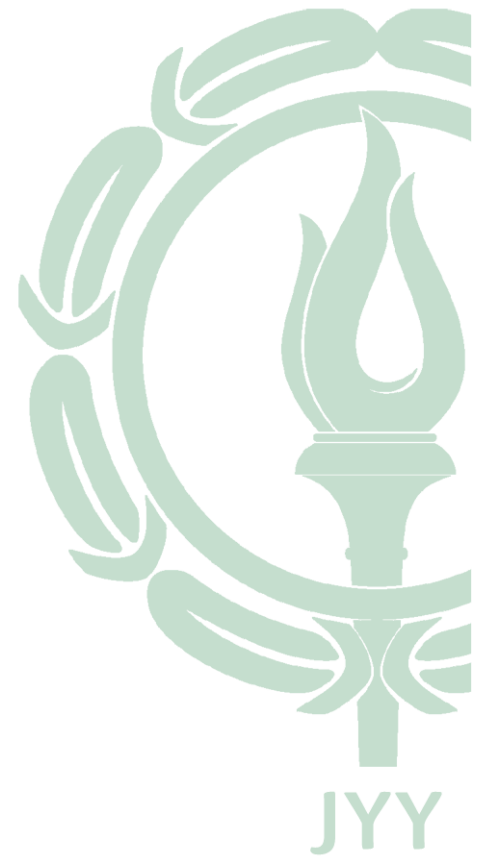

Toiminnantarkastajan muistilista!

- Siirtosaamisissa lukee keneltä velat ovat tai siirtovelloissa kenelle on velkoja.
- Pöytäkirjat kyseiseltä vuodelta ovat allekirjoitetut.
- Jäsenluettelo sisältää kaikki yhdistyksen jäsenet.
- Laadi ja allekirjoita tilintarkastuskertomus
- Salassapitovelvollisuus!!!

Lopuksi

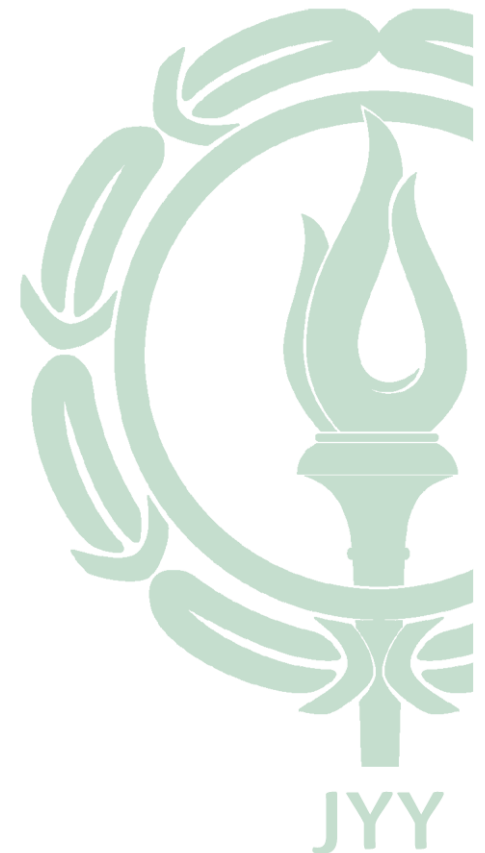
Huomautus vai v-mäisyys?

- Tarkoitus on kertoa yhdistyksen jäsenistölle, onko hallitus toiminut sääntöjen mukaisesti.
- Huomauta vain sihteeria / rahastonhoitajaa, jos kyseessä on selvä huolimattomuus. Muuten kerro koko jäsenistölle, jos on huomautettavaa.
- Huomautuksen ja v-mäisyyden välillä on raja:
  - Jos yhdistys jakaa stipendejä sääntöjen vastaisesti -> huomautus.
  - Jos pöytäkirjasta puuttuu allekirjoitus -> v-mäisyys

Toiminnantarkastajan palkkio

- *“Toiminnantarkastajille korvataan kohtuullisen laskun mukaan”*
- Talkootyötä!

Linkkejä

http://www.yhdistystoimijat.fi/?page_id=708

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Toiminnantarkastus>

http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistyslaki/lakimuutokset_20100901/toiminnantarkastus.html

http://ayy.fi/yhdistyksille/saannot-ja-velvollisuudet/toiminnantarkastus/#Toiminnantarkastus_kertomus

http://www.yhdistystoimijat.fi/?page_id=708

